

حسابداری دولتی (۱) و (۲)

(بر اساس آخرین رهنمودهای وزارت امور اقتصادی و دارایی)

علی سیف‌الهی
دبیر و مدرس دانشگاه

علی کی‌مهر
هیأت علمی دانشگاه

سرشناسه : سیفالهی، علی بابا، ۱۳۵۲ -
 عنوان و نام پدید آور : حسابداری دولتی (۱) و (۲) (بر اساس آخرین رهنمودهای وزارت امور اقتصادی و دارایی) / علی
 سیفالهی، علی کیامهر.
 مشخصات نشر : تهران : ترمه، ۱۳۹۱.
 مشخصات ظاهری : ۴۲۴ص
 شابک : ۹۷۸-۹۶۴-۹۷۸-۲۵۵-۳
 وضعیت فهرست نویسی : فیبا
 یادداشت : چاپ دوم
 یادداشت : چاپ قبلی کتاب حاضر با عنوان "حسابداری و حسابرسی دولتی (با رویکرد کاربردی در ایران)" توسط
 انتشارات اردیبهشت چنان در سال ۱۳۸۹ منتشر شده است.
 عنوان دیگر : حسابداری و حسابرسی دولتی (با رویکرد کاربردی در ایران).
 موضوع : مالیه عمومی -- حسابداری
 شناسه افزود : کیامهر، علی، - ۱۳۵۷
 رده بندی کنگره : HJ ۹۷۴۱ / ف۱ / ۹ / ۳۹۱
 رده بندی دیویی : ۶۷/۶۱
 شماره کتابشناسی ملی : ۲۲۵۵۳

انتشارات ترمه

♦ نام کتاب: حسابداری دولتی (۱ و ۲)
 ♦ مؤلفان: علی سیفالهی، علی کیامهر
 ♦ صفحه آرائی: نگار حافظی
 ♦ طراح جلد : ستار ساکی
 ♦ نوبت چاپ : دوم (اول ترمه) ۱۳۹۱
 ♦ ناشر : انتشارات ترمه
 ♦ تیراژ : ۱۱۰۰ نسخه
 ♦ لیتوگرافی: مهران نگار
 ♦ چاپ و صحافی : رسام - چاوش
 ♦ قیمت : ۹۵۰۰۰ ریال
 ♦ شابک : ۹۷۸-۹۶۴-۹۷۸-۲۵۵-۳

آدرس ناشر: تهران- خ انقلاب- خ ۱۲ فروردین، پلاک ۲۹۰

تلفن: ۶۶۴۱۷۳۴۶ - ۶۶۹۶۳۳۰۱

دفتر فروش انتشارات ترمه: تهران- خ انقلاب- خ ۱۲ فروردین- خ وحید نظری، پلاک ۱۲۶

تلفن: ۶۶۴۰۱۷۸۳ - فکس ۶۶۴۹۶۶۲۸

Info @ termehpub.ir

www.termehpub.ir

کلیه حقوق برای مؤلف محفوظ است

فهرست

صفحه

عنوان

بخش اول: کلیات حسابداری دولتی

۱۱	فصل اول: تعاریف، مفاهیم و اصطلاحات مربوط به حسابداری دولتی
۲۵	فصل دوم: مبانی حسابداری دولتی
۳۹	فصل سوم: اصول متداول و انواع حساب‌های مستقل حسابداری دولتی
۵۱	فصل چهارم: ارتباط بودجه و حسابداری دولتی
۸۱	فصل پنجم: افتتاح حساب‌های بانکی و دریافت و پرداخت‌های دولتی

بخش دوم: خزانه‌داری و حسابداری خزانه کل

۹۵	فصل ششم: خزانه‌داری
۱۰۵	فصل هفتم: عملیات حسابداری خزانه کل و خزانه معین استان‌ها

بخش سوم: حسابداری وجوه مستقل ذی حسابی دستگاه‌های اجرایی

۱۳۱	فصل هشتم: درآمدهای عمومی و اختصاصی و واگذاری‌ها
۱۵۳	فصل نهم: وجوه مستقل اعتبارات هزینه‌ای
۱۸۳	فصل دهم: وجوه مستقل سپرده
۲۰۳	فصل یازدهم: وجوه مستقل اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای
۲۵۵	فصل دوازدهم: وجوه مستقل تملک دارایی‌های مالی
۲۶۱	فصل سیزدهم: وجوه مستقل اعتبارات اختصاصی

۲۷۳	فصل چهاردهم: اعتبارات ابلاغی و سایر منابع تأمین اعتبار
۲۹۱	فصل پانزدهم: گروه حساب‌های سنواتی
۲۹۷	فصل شانزدهم: حساب مستقل بازنشستگان و موظفین
۳۰۳	فصل هفدهم: گروه حساب‌های وجوه نامشخص و چک‌های بین راهی
۳۱۱	فصل هجدهم: گروه حساب‌های وجوه اضافه پرداختی و بن غیرنقدی
۳۱۵	فصل نوزدهم: گروه حساب‌های خانه‌های سازمانی
۳۲۳	فصل بیستم: گروه حساب‌های اوراق بهادار
۳۲۹	فصل بیست و یکم: گروه حساب‌های هدایای خاص
۳۳۵	فصل بیست و دوم: حسابداری اموال غیرمنقول دولتی
۳۴۳	فصل بیست و سوم: حسابداری وجوه اداره شده

بخش چهارم: حسابداری عامل ذی حساب دستگاه‌های اجرایی

۳۵۹	فصل بیست و چهارم: گروه حساب‌های درآمدهای عمومی و اختصاصی
۳۶۳	فصل بیست و پنجم: گروه حساب‌های اعتبارات هزینه‌ای
۳۷۳	فصل بیست و ششم: گروه حساب‌های وجوه سپرده
۳۷۷	فصل بیست و هفتم: گروه حساب‌های اعتبارات ملک‌دارایی‌های سرمایه‌ای
۳۸۳	فصل بیست و هشتم: گروه حساب‌های اعتبارات اختصاصی
۳۹۳	فصل بیست و نهم: گروه حساب‌های اوراق بهادار
۳۹۷	فصل سی‌ام: گروه حساب‌های هدایای خاص
۴۰۱	فصل سی و یکم: حساب‌های سایر منابع تأمین اعتبار
۴۰۵	فصل سی و دوم: گروه حساب‌های وجوه اضافه دریافتی و پرداختی و بن غیرنقدی
۴۱۱	فصل سی و سوم: گروه حساب‌های یارانه‌ها
۴۱۷	فصل سی و چهارم: گروه حساب‌های خانه‌های سازمانی

مقدمه

حسابداری دولتی با به اصطلاح گزارش‌گری مالی دولتی ابزاری برای انتقال اطلاعات مالی دولت به استفاده‌کنندگان درونی و بیرونی سازمان‌های دولتی یا هر سازمانی که به نحوی از بودجه‌ی عمومی استفاده می‌کند، است. اطلاعات استخراج شده از نظام حسابداری دولتی در ایران باید طبق دستورالعمل‌های قانونی صادره از سوی مراجع ذی‌صلاح باشد که در ایران مراجع ذی‌صلاح وزارت امور اقتصادی و دارایی و تأییدیه دیوان محاسبات کشور می‌باشد. همه سازمان‌های دولتی که اطلاعات مالی را گزارش می‌نمایند باید گزارش آن‌ها قابل فهم، قابل اتکاء، مربوط و قابل مقایسه نسبت به دیگر مصوب آن‌ها باشد تا به نحو مطلوب عملکرد سازمان به صورت جزء و عملکرد دولت به صورت کلی را نشان دهد. ارائه‌ی عملکرد مطلوب نشانگر میزان تعهد به مسؤولیت پاسخ‌گویی فعالان حاکمیتی است که ریشه در نظام حکومتی مردم‌سالار دارد. چرا که فعالان حاکمیتی توسط مردم انتخاب شده‌اند و همین مردم (پاسخ‌خواهان) از حسابداری دولتی به عنوان ابزار دریافت اطلاعات مالی استفاده می‌نمایند. حال ممکن است پاسخ‌خواهانی دیگر که به صورت غیرمستقیم وظایف پاسخ‌خواهی مردم را نظارت می‌نمایند بیشتر قابل توجه باشند.

از جمله سازمان‌های پاسخ‌خواه، سازمان‌های نظارتی می‌باشند که با ارائه‌ی گزارش‌های مناسب حسابداری دولتی (گزارشگری مالی) برای پاسخ‌خواهی وظایف قانونی (قانون اساسی و قوانین عادی) خود را انجام می‌دهند. بنابراین دولت با تنظیم صورت‌حساب‌های عملکرد سالانه بودجه کل کشور توسط وزارت امور اقتصادی و دارایی و تسلیم آن به دیوان محاسبات کشور جهت تفریغ بودجه و گزارش به مجلس شورای اسلامی وظیفه پاسخ‌گویی خود را ایفا می‌نماید. لذا برای موفقیت چنین نظامی لازم است که سازمان‌های استفاده‌کننده از بودجه عمومی از یک نظام حسابداری هماهنگ که توسط وزارت امور اقتصادی و دارایی ابلاغ می‌شود، تبعیت نمایند. برای تبعیت سازمان‌های استفاده‌کننده از حسابداری دولتی نیاز به آموزش کارکنان جهت آشنایی با حسابداری دولتی کاربردی بر اساس دستورالعمل‌های وزارت امور اقتصادی می‌باشند.

کارکنان امروز در سازمان‌های مذکور دانشجویان دیروزند و دانشجویان امروز کارکنان آینده‌اند و از طرفی مدیران و سایر دست‌اندرکاران و علاقه‌مندان و مدرسین محترم درس حسابداری دولتی در مؤسسات آموزشی و دانشگاه‌ها نیز، نیازمند مطالعه و تحقیق در خصوص حسابداری دولتی می‌باشند که در این خصوص نیز مطالعه کتاب حاضر برای افراد مذکور توصیه می‌شود.

در نهایت توجه و اهمیت به رشد و توسعه حسابداری دولتی موجب بهبود عملکرد دولت در پاسخ‌دهی به پاسخ‌خواهان می‌باشد. یکی از دلایل اساسی که مسئولیت پاسخ‌دهی در بخش عمومی و دولتی ضروری می‌نماید، ماهیت ایجاد رابطه‌ی بین فراهم‌کنندگان و مصرف‌کنندگان منابع مالی دولتی است. رابطه‌ی مذکور بر اساس خط مشی عدم ارتباط به الزام دولت‌ها به پاسخ‌گویی و دانستن حقایق و ارزیابی مسئولیت مقامات بخش آن‌ها به موجب قانون اساسی است. اهمیت موضوعات از منظر مخارج دولت در قالب بودجه سالانه‌ای است که به تصویب مجلس رسیده و التزام به اجرای درست و کنترل و نظارت آن است. اجراء و کنترل بودجه‌ی عمومی موضوعی است که رابطه‌ی بین بودجه و حسابداری را به وجود آورده است که اهمیت و توجه هر چه بیشتر به حسابداری دولتی را ضروری می‌نماید.

نظر به اهمیت مطالب گفته شده در خصوص حسابداری دولتی، نظام پاسخ‌دهی و پاسخ‌خواهی، رعایت به صرفه و صلاح بودجه عمومی، عمکرد مطلوب دولت و در نهایت نیاز به تدوین و تألیف یک مجموعه‌ای واحد و منسجم برای استفاده دانشجویان، کارکنان، مدیران، اساتید و سایر علاقه‌مندان محترم از طرق مؤلفین احساس گردید که حاصل بررسی‌ها، مطالعات و تجربیات چند ساله اجرایی و تدریس در دانشگاه‌ها توسط مؤلفین موجب ایجاد مجموعه حاضر گردید که به همه‌ی مخاطبین، همکاران و صاحب‌نظران تقدیم گردیده و استدعای راهنمایی و هدایت در خصوص اصلاح و بهبود کتاب در چاپ‌های بعدی می‌شود.

با سپاس فراوان

علی سیفالهی - علی کیامهر